

รูปแบบ เนื้อหาเรื่องราว องค์ประกอบศิลป์ และเทคนิควิธีของศิลปะเพื่อส่งเสริม คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

The Format, Story Content, Art Composition, and Art Tactical Techniques to Promote
Morality and Ethics for Youth and Junior High School Students

พิเชษฐ สุนทรโชติ Phichet Suntornchot

คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

Faculty of Humanities and Social Sciences Suan Dusit University

phichet.sun@gmail.com

Haripunchai Review 06/05/2023

Haripunchai Review 03/06/2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อนำเสนอข้อมูล และแนวทางการสร้างศิลปะที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ เนื้อหาเรื่องราว องค์ประกอบศิลป์ และเทคนิควิธีของศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อใช้เป็นข้อมูลในเชิงวิชาการสำหรับการพัฒนา และต่อยอดแนวทางการสร้างผลงานศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ผลการศึกษาพบว่ารูปแบบที่นำมาถ่ายทอดสามารถทำได้ 3 ลักษณะ คือ แบบเหมือนจริง แบบกึ่งเหมือนจริง และแบบนามธรรม ทั้งนี้รูปแบบไม่ควรซับซ้อน และต้องสอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องราวที่แสดงออกต่อกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงวัย เน้นให้เกิดการกระตุ้นในเชิงความคิด และตระหนักถึงในด้านดีงามเป็นสำคัญ ด้านเนื้อหาเรื่องราวสามารถนำเสนอได้ทั้งด้านบวก และด้านลบ แต่ต้องไม่หมิ่นเหม่ล่อแหลม หรือมีความสุมเสียดที่จะสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นทางสังคมตามมา ด้านองค์ประกอบศิลป์ควรคำนึงถึงความเป็นเอกภาพ สอดคล้อง และความประสานกลมกลืนในภาพที่ให้ความสำคัญกับส่วนประกอบทางศิลปะ เช่น จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว เป็นต้น ให้เกิดความงามควบคู่กันไป สำหรับด้านเทคนิควิธีควรผสมผสานกลวิธีต่าง ๆ เข้าด้วยกัน สามารถนำเสนอด้วยเทคนิคที่ไม่จำกัด เพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อเนื้อหาเรื่องราว และสร้างความน่าสนใจในการถ่ายทอด

คำสำคัญ: รูปแบบศิลปะ, เนื้อหาเรื่องราวทางศิลปะ, องค์ประกอบศิลป์, เทคนิคทางศิลปะ, คุณธรรม จริยธรรม

abstract

This academic article aims: 1) to present information and guidelines for creating art related to styles, story content, art composition, and art tactical techniques to promote morality and ethics for youth and junior high school students. 2) to be used as academic information for the development and extension of artistic guidelines to promote morality and ethics for youth and junior high school students both in the present and in the future. The study found that the format can be transmitted in three ways: realistic, semi-realistic, and abstract, nevertheless, the format should not be complicated and must be related to the content of the story that is expressed to the target audience in each age group y focusing on stimulating ideas and realizing the good side. The content of the story can introduce both positive and negative aspects, but must not be disrespectful or risky to cause problems for society as a result. The artistic composition should take into account the unity, consistency, and harmony in the image that gives importance to artistic elements such as points, lines, colors, and shapes. Shapes, textures, etc. to create beauty along with it. As for the technical aspects, tactics should be combined and can be presented with unlimited techniques to support the story content and create interest in the story.

Keywords: Art style, the content of art stories, art composition, techniques, art strategies, morality, and ethics.

บทนำ

การเรียนรู้ของมนุษย์เกิดขึ้นมาจากประสบการณ์ที่สะสมมาอย่างต่อเนื่องจากวัยเด็กสู่วัยชรา ปัจจัยอย่างหนึ่งที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมของมนุษย์คือสภาพแวดล้อมเพราะเป็น

แรงกระตุ้นการเรียนรู้ให้มนุษย์แสดงออกในเชิงพฤติกรรมที่แตกต่างกันไป หน่วยงานทางภาครัฐและเอกชนต่างได้เข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาโดยให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ตั้งแต่การศึกษาขั้นปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน จนกระทั่งในชั้นอุดมศึกษาเพราะเล็งเห็นความสำคัญทางการศึกษาที่จะเป็นกระบวนการขับเคลื่อนให้เด็กและเยาวชนที่จะเติบโตขึ้นไปในอนาคตได้มีความรู้ มีคุณภาพ และศักยภาพ พร้อมทั้งสามารถนำความรู้ความสามารถนั้นกลับมาพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ สืบต่อไปเพื่อสร้างกำลังคนที่จะกลับมาช่วยพัฒนาประเทศในอนาคต

เครื่องมือสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์อันดีงามให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชนชาติ คือ ศิลปะ คุณค่าความงามทางศิลปะไม่ใช่เพียงความงามทางกายภาพตามตาเห็นที่ใช้สีสันทันหรือรูปแบบสวยงามแต่หากจะงามเพราะมีอำนาจแรงกล้าต่อความรู้สึกของผู้สร้างที่ได้กลั่นกรองออกมาเป็น ศิลปกรรมที่มีคุณค่าถ่ายทอดไปยังผู้ชม ผู้อ่าน หรือ ผู้ฟังให้รับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกดังกล่าว ดังนั้น การนำศิลปะมาเป็นเครื่องมือสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์จะช่วยกระตุ้น ปลุกจิตสำนึกของผู้ชม ผลงานตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

บทความวิชาการนี้จึงได้นำเสนอข้อมูลในประเด็นของรูปแบบ เนื้อหาเรื่องราว องค์ประกอบ ศิลป์ และเทคนิควิธีของศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการลงลึกในรายละเอียดเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่สามารถจะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในเชิงคุณธรรมจริยธรรมได้ตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ข้อมูลของศิลปะในเชิงคุณธรรมจริยธรรมในปัจจุบันยังมีการศึกษา และทำกันยังไม่กว้างขวาง ทั้งในรูปแบบของผลงานวิจัย และข้อมูลในเชิงวิชาการก็ยังมีให้สืบค้นได้น้อย ดังนั้นข้อมูลที่ได้นำเสนอมานี้อาจจะยังประโยชน์ให้กับผู้ที่สนใจศึกษาได้นำไปพัฒนาผลงานศิลปะในแนวทางนี้สืบต่อไป

ศิลปะเป็นเครื่องมือส่งเสริมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเด็ก

ปัจจุบันวัฒนธรรมในสังคมโลกแต่ละที่ได้สร้างแบบอย่างเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เป็นของตนให้มีความโดดเด่น และชัดเจนขึ้นเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญทางด้านจิตใจ และการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องสิ่งหนึ่งที่สำคัญที่เป็นเบื้องหลังทำให้วัฒนธรรมเหล่านั้นมีความเข้มแข็งอยู่ยืนยงมาได้ก็คือศิลปะ (สุชาติ สุทธิ. 2543: 195) การใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาเชิงพฤติกรรม และส่งเสริมความเข้าใจที่แตกต่างไปจากภาษาพูดและภาษาเขียนศิลปะเป็นสิ่งเชื่อมโยงระหว่าง บุคคล สังคม และวัฒนธรรมเข้าด้วยกันเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา

และสังคมให้เกิดความรัก ความมีน้ำใจ ความเอื้ออาทร ทั้งนี้เพราะงานศิลปะเป็นภาษาภาพย้อมสะท้อนความหมายให้ผู้ชมได้คิด และตีความไปตามประสบการณ์ก่อให้เกิดการตั้งคำถาม ค้นหาคำตอบไปพร้อมกันรวมถึงได้ปรับเปลี่ยนมุมมอง แนวคิด และพฤติกรรมให้ผู้ชมผลงานได้สัมผัสความดีงามเข้าสู่จิตใจได้อีกทาง และควรได้รับการปลูกฝังตั้งแต่อายุยังน้อยจากที่บ้านคือคนในครอบครัว ส่งต่อมายังสถานศึกษาคือโรงเรียน ดังที่กระทรวงศึกษาธิการยึดหลัก “คุณธรรมนำความรู้” อันเป็นรากฐานสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา เพราะเมื่อเด็ก และเยาวชนได้รับการปลูกฝังด้านคุณธรรมให้มั่นคงแข็งแรงเกิดขึ้นภายในจิตใจแล้วก็จะส่งผลดีต่อพฤติกรรมทางความคิด การกระทำ ตลอดจนจิตใจของเด็ก และเยาวชนให้เป็นผู้มีความประพฤติดี มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมได้ด้วยกระบวนการทางศิลปะ

ท่ามกลางกระแสวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลง การใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับพฤติกรรมให้มนุษย์ทั้งหลายเข้าถึงความดีงามมีการทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมาย ดังเช่น การใช้กิจกรรมศิลปะพัฒนาให้เด็กมีระเบียบวินัยผ่านกิจกรรมที่ฝึกให้เด็กรู้จักบริหารเวลาให้เกิดประโยชน์ เช่นการวาดภาพ การปั้น การพิมพ์ภาพจากวัสดุต่าง ๆ เป็นต้น ผู้เรียนจะรู้จักการวางแผนการทำงานเป็นขั้นตอนว่าควรเริ่มต้นจากสิ่งใดก่อน และสิ่งใดควรทำทีหลัง ฝึกการคิดวิเคราะห์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นการแชร์ประสบการณ์ให้เพื่อนร่วมห้องได้ฟังเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นยอมรับในความคิดเห็นที่แตกต่างของแต่ละบุคคล กิจกรรมศิลปะที่กล่าวมานี้ยังสามารถใช้เป็นกระบวนการสร้างสายสัมพันธ์ภายในครอบครัวให้เกิดความรักความอบอุ่น และความสามัคคีขึ้นในครอบครัว ดังนั้นประโยชน์ในการใช้ศิลปะจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการนำมาใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาเชิงพฤติกรรม

ศิลปะเป็นสื่อ และเครื่องมือในการนำมาใช้เพื่อการพัฒนาเชิงพฤติกรรมของมนุษย์ให้เข้าถึงความดีงามทางจิตใจได้โดยผ่านกระบวนการทางศิลปะ เพราะคุณธรรมจะต้องเกิดจากตัวผู้ชมเอง โดยที่ผู้ชมจะเกิดการค้นหาคำตอบ เรื่องราวต่าง ๆ ว่าสิ่งใดคือความดี ความไม่ดี ภาพที่แสดงให้เห็นต่อหน้าผู้ชมเป็นเครื่องมือกระตุ้น และช่วยส่งเสริมให้เกิดกระบวนการคิด แยกแยะในเชิงคุณธรรมจริยธรรมของผู้ชมได้ตามประสบการณ์ การถ่ายทอดรูปแบบทางศิลปะ มีความเชื่อมโยงในมิติต่าง ๆ เช่น ความเชื่อทางศาสนา ภาษาศิลปะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอัน

เป็นปัจจัยให้รูปแบบทางศิลปะมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้รูปแบบศิลปะทางตะวันตกที่กลมกลืนเข้ากับยุคสมัย และการเปลี่ยนแปลงไปของโลกเป็นแบบอย่างทางศิลปะที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ เพราะมีบทบาท และให้อิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ศิลปะในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน

รูปแบบของศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควรเป็นอย่างไร

รูปแบบของศิลปะสามารถปลูกเร้าให้ผู้ชมเกิดอารมณ์ความรู้สึกด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น ความรู้สึกรัก ชอบเกลียดชัง เห็นอกเห็นใจ เป็นต้น ทั้งนี้เพราะผู้สร้างผลงานคำนึงถึงสำคัญในการแสดงออกทางรูปทรง และเนื้อหาเรื่องราวตลอดจนเทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์ให้ผลงานศิลปะที่สร้างสรรค์ออกมานั้นสื่อสารความหมายตามที่ศิลปินต้องการ ภาพเพียงหนึ่งภาพแต่มีความหมายหรือการตีความที่แตกต่างกันไปอย่างหลากหลายตามทัศนะของผู้ชมผลงาน การตีความอาจเหมือนกันหรือคล้ายกัน หรืออาจตรงข้ามกันได้เพราะความสำคัญของศิลปะนั้นไม่มีการสร้างเงื่อนไขให้ใครต้องมาแสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันเสมอไป ความสำคัญของศิลปะอยู่ที่เมื่อเห็นภาพนั้นแล้วรู้สึกอย่างไร ภาพสะท้อนเรื่องราวแง่มุมใดให้เราได้เห็น และท้ายสุดช่วยปลูกความคิดหรือจิตสำนึกของเราได้อย่างไรจากการเห็นภาพเหล่านั้น ถ้าหากจะเปรียบเทียบกับการบอกถึงความรักของแม่ที่มีต่อลูกด้วยภาษาที่นุ่มนวลเชิงพรรณนาเป็นร้อยเป็นพันคำอาจจะไม่ชี้แจงเหมือนได้เห็นภาพวาดของแม่สุนัขกำลังนอนให้ลูกๆ นอนสับตัวได้ดูนุ่มนวลอย่างมีความสุข เป็นภาพที่เข้าใจได้ง่ายสร้างความประทับใจและตอบสนองต่อการรับรู้ได้รวดเร็ว

เมื่อกล่าวถึงรูปแบบทางศิลปะสามารถจัดกลุ่มได้ 3 กลุ่ม ตามหลักทฤษฎีที่นักศิลปะ และนักวิจารณ์ได้กล่าวถึงไว้ คือ รูปแบบเหมือนจริง รูปแบบกึ่งเหมือนจริง และรูปแบบนามธรรม ทั้งสามรูปแบบนี้มีความสำคัญในเชิงคุณค่าในการถ่ายทอด และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะทั้งสิ้น ทั้งนี้ศิลปะจะเลือกรูปแบบใดนำมาถ่ายทอดเป็นสิ่งที่ศิลปินจะต้องตัดสินใจขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายในการสื่อสารโดยการคิด พิจารณา คัดเลือก รูปแบบที่เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการหรือกลุ่มเป้าหมาย การสร้างงานในรูปแบบเหมือนจริงผู้สร้างสรรค์จำเป็นต้องมีทักษะ และความสามารถสูงเพราะจะต้องแสดงความจริงของสิ่งที่เห็น หรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในธรรมชาติหรือสภาพแวดล้อมนั้นออกมาให้ได้มากที่สุด อย่างไรก็ตาม การแสดงความจริงคงไม่ใช่เครื่องวัดในเชิงคุณค่าของผลงานศิลปะทั้งหมด ในความเป็นศิลปะแล้วความสำคัญคงอยู่ที่การใช้รูปแบบสะท้อนคุณค่าทางเนื้อหาเรื่องราวที่สื่อสารกับคนดูเป็นสำคัญ อันจะเป็นเครื่องชี้วัดในคุณค่าของศิลปะมากที่สุด ในขณะที่รูปแบบกึ่งเหมือนจริง ได้ใช้อารมณ์

ความรู้สึกรู้สึกของผู้สร้างผสมผสานลงไปใน การสร้างสรรค์ ด้วยการตัดทอน หรือเพิ่มเติม บิดพลิ้วความจริงในธรรมชาติให้แปรเปลี่ยนไปตามความคิดของผู้สร้าง สำหรับรูปแบบอิสระหรือรูปแบบนามธรรมดูเหมือนว่าจะเป็นรูปแบบเดียวที่ไม่สามารถบ่งบอกได้ว่ามีที่มาจากสิ่งใดเพราะศิลปินได้สลายความเป็นรูปธรรมของสิ่งนั้นไปจนหมดสิ้นแต่ไปให้ความสำคัญในส่วนประกอบทางการเห็น ด้วยการใช้จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และที่ว่าง นำมาจัดองค์ประกอบตามความรู้สึกของผู้สร้าง ให้เกิดความงามตามทัศนะของผู้ชมด้วยหลักการทางทฤษฎีของศิลปะ มุ่งหวังให้เกิดจินตนาการ และการตีความได้กว้างขวางเป็นไปตามประสบการณ์ของผู้ชม ดังนั้น รูปแบบที่นำเสนอจึงเป็นรูปแบบที่สอดคล้องเหมาะสมต่อ กลุ่มเป้าหมายสามารถทำความเข้าใจได้เป็นเรื่องไม่ไกลตัวรับรู้ได้ตามประสบการณ์ของแต่ละบุคคล การนำเอาสัญลักษณ์ต่าง ๆ มาใช้ในการแสดงออกทางศิลปะเพื่อส่งเสริมให้เกิดความชัดเจนในเรื่องราวที่นำเสนอมากขึ้น เช่นการใช้ภาพคนมาแสดงออกในผลงานที่นักศิลปะทั้งหลายมักจะนำภาพคนมาใช้ในการสร้างสรรค์ศิลปะเสมอมา สอดคล้องกับโกศล พิณกุล (2543: 38) ได้กล่าวไว้ว่า จิตรกร และประติมากรตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ได้ใช้เรื่องราวของภาพคนนำมาถ่ายทอดเริ่มปรากฏมีมาตั้งแต่ในสมัยยุคหินเก่าโดยมนุษย์เผ่าโครมันยอง (Cro-Magnon) เป็นต้นมา การสร้างผลงานศิลปะนอกจากจะมีการใช้ภาพคนแล้วภาพสัตว์ก็ได้ถูกนำมาใช้ผสมผสานกันในภาพให้รูปทรงต่าง ๆ สนับสนุนซึ่งกันเป็นเรื่องราวที่คนทั่วไปรับรู้ได้ตามประสบการณ์ มีการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกผ่านการเล่าเรื่อง ที่มีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตเสนอในแง่มุมที่เป็นจุดวิกฤติก็ได้ (ภาพที่1 และภาพที่2) ทั้งนี้การนำภาพคนมาใช้แสดงออกในงานศิลปกรรมสามารถจัดกลุ่มตามเรื่องที่แสดงออกได้ 4 กลุ่ม ดังที่อาร์ สุธิพันธุ์. (2560: 126) ได้กล่าวไว้ คือ 1) เรื่องของคนกับธรรมชาติของคน ได้แก่ รูปคนที่กำลังแสดงออกในท่าทางต่าง ๆ เช่นกำลังคิด เดิน นั่ง นอน หรือแสดงอารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามธรรมชาติเรียกร้อง 2) เรื่องของคนกับบุคคลอื่น ได้แก่ ภาพคนที่กำลังร่วมทำสงคราม ภาพคนที่กำลังทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันโดยมีคนหลายคนรวมกันเป็นกลุ่ม 3) เรื่องของคนกับความเชื่อของคน ได้แก่ รูปคนที่แสดงถึงความเป็นผู้นำทางศาสนา หรือเป็นเทพเจ้า เป็นต้น 4) เรื่องของคนกับสิ่งแวดล้อมที่คนผูกพันอยู่ การนำภาพคนมาแสดงออกนั้นจะสร้างเนื้อหาสาระที่กระชับใจคนดู เช่นการนำเสนอมุมมองของกลุ่มชีวิตคนริมทาง หรือคนไร้บ้านที่พบเห็นอยู่ทั่วไปในสังคม และเป็นเรื่องที่คนส่วนใหญ่มองข้ามไป สำหรับศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานแล้วเขาจะเลือกในการนำมาเสนอเพื่อสะท้อนความจริงที่เกิดขึ้นในสังคม การสะท้อนเรื่องราวทางสังคม เรื่องของชีวิต ความกดดัน ความเศร้าโศก หรือแง่มุมของศาสนาเป็นสิ่งที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงเนื้อหาเรื่องราว ความหมาย

จุดประกายทางความคิด และการตีความได้ตามประสบการณ์

ภาพที่1 ชื่อภาพ: ไม่ต้องแย่งกันนะ1

สื่อ: เทคนิคผสม ขนาด: 70x90 เซนติเมตร

ภาพที่2 ชื่อภาพ: แบ่งให้ผมด้วยครับนาย

สื่อ: เทคนิคผสม ขนาด: 70x90 เซนติเมตร

ภาพที่ 1-2 การใช้รูปทรงของคน และรูปทรงของสัตว์มาผสมกันเพื่อสร้างเนื้อหาเรื่องราวในภาพ
ที่มา: พิเชษฐ สุนทรโชติ. 2562

รูปแบบของศิลปะ รูปแบบใดที่เหมาะสม สามารถส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน และ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้

การพัฒนาในเชิงรูปแบบทางศิลปะที่ผู้สร้างสรรค์ทำให้รูปทรงผิดเพี้ยนไปจากธรรมชาติก็เพื่อให้ผลทางรูปทรงนั้นตอบสนองต่อความคิดของผู้สร้างสรรค์ ด้วยการแสดงความหมาย ส่งต่อไปยังผู้ชม รูปแบบทางศิลปะที่ตอบสนองต่อการรับรู้รวดเร็ว ฉับไว เมื่อมองแล้วเกิดอารมณ์ ความรู้สึกต่อศิลปกรรมชิ้นนั้นขึ้นทันทีหากจะกล่าวว่ารูปแบบเหมือนจริงสามารถสร้างอารมณ์ความรู้สึกง่ายต่อการเข้าถึงได้มากกว่ารูปแบบกึ่งเหมือนจริง และรูปแบบนามธรรมก็คงไม่เสมอไป ทั้งนี้ก็ต้องมาดูที่จุดมุ่งหมายของผู้สร้างว่าต้องการให้ผลงานนั้นตอบสนองในด้านใด เพราะรูปแบบบางอย่างอาจจะดูเหมาะสมกับเนื้อหาเรื่องราวที่ต้องการสื่อสารเพื่อหวังผลต่อกลุ่มเป้าหมาย คือผู้ชมที่ต่างช่วงวัย ต่างประสบการณ์ รวมถึงพื้นฐานความรู้ทางศิลปะที่ต่างกัน ดังเช่น ช่วงวัยของเด็กชั้นประถมตอนต้นสามารถเข้าใจรูปแบบศิลปะเหมือนจริงได้มากกว่าแบบกึ่งเหมือนจริง และแบบนามธรรม เพราะไม่

ต้องตีความซับซ้อน หรือการใช้รูปแบบที่เป็นสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่าย เด็กก็จะเข้าใจได้ง่ายด้วยมีเนื้อหาเรื่องราวที่ตรงไปตรงมา หรือหากเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นรูปแบบเหมือนจริงก็จะยังสร้างความชัดเจนในการเข้าถึงเนื้อหาเรื่องราว และความหมายได้รวดเร็ว รูปแบบที่ควรนำมาสร้างสรรค์ทางศิลปะที่เหมาะสมกับนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นควรมีรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถทอดแทรกความตลกขบขันโดยนำเรื่องราวที่เด็ก ๆ สนใจในปัจจุบันมาเป็นเนื้อหาเรื่องราวในภาพให้เกิดความสนุกสนานน่าติดตามมากขึ้น และส่งเสริมข้อคิดเชิงคุณธรรมจริยธรรม ให้กับเยาวชนแล้วควรเป็นรูปแบบเหมือนจริง และกึ่งเหมือนจริง (ภาพที่3 และภาพที่4) เพราะทั้ง 2 รูปแบบนี้จะให้ผลที่ชัดเจนกว่าในด้านการทำความเข้าใจในผลงานทำให้เกิดความคิด การค้นหาคำตอบ และเกิดการตั้งคำถาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตามศิลปะในรูปแบบนามธรรมบางครั้งก็เหมาะกับเด็กบางคนสิ่งสำคัญคือรูปแบบทางศิลปะต้องสัมพันธ์ไปกับการคิดโดยเน้นเนื้อหาเรื่องราวที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม แล้วรูปแบบจะน้อมนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีงาม ในอีกทางหนึ่งผลงานศิลปะจึงไม่ควรจำกัดด้วยรูปแบบใดแบบหนึ่งในการรับชม สิ่งสำคัญคือ การนำเสนอรูปแบบทางศิลปะต้องสัมพันธ์ไปกับการคิด เรื่องราวเนื้อหาที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสร้างแรงจูงใจให้เกิดการรับรู้ สนใจ ตั้งคำถาม จดจำ แล้วรูปแบบจะน้อมนำไปสู่การมีทัศนคติที่ดีงาม เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีเกิดคุณธรรมจริยธรรมขึ้นในจิตใจ สอดคล้องกับโกสุม สายใจ และคณะ (2555 : 69) ได้กล่าวว่า รูปแบบศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควรมีการนำเสนอให้สอดคล้องต่อความต้องการของผู้ชม เน้นการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจ เนื้อหาสาระมากกว่ารูปแบบ สิ่งสำคัญคือจะใช้รูปแบบใดก็ได้ แต่ยังคงเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ ทั้งนี้หากมีการใช้รูปแบบที่ซับซ้อนมากเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ชมเข้าถึงเนื้อหาสาระ และความหมายได้ยาก

ภาพที่3 ชื่อภาพ: นมแม่ สื่อ: เทคนิคผสม ขนาด:
70x90 เซนติเมตร

ภาพที่4 ชื่อภาพ: ฮีโร่ 4.0 สื่อ: เทคนิคผสม
ขนาด: 70x90 เซนติเมตร

ภาพที่ 3-4 การแสดงออกทางรูปแบบของภาพเหมือนจริง และกึ่งเหมือนจริง

ที่มา: พิเชษฐ สุนทรโชติ. 2559

เนื้อหา เรื่องราวในงานศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควมมีเนื้อหาแบบใดสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้านเนื้อหาเรื่องราวสามารถแสดงออกได้อย่างกว้างขวาง เช่น เรื่องความรักความเอื้ออาทร ความรักชาติศาสนา ความขยันหมั่นเพียร ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความไม่เห็นแก่ตัว และการมีจิตสำนึกต่อสาธารณะ รวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวกับพระธรรมคำสอนในพุทธศาสนา เช่น ศีล 5 ซึ่งถือเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานที่สามารถปฏิบัติได้จริง หรือการนำเอามงคลสูตร 38 ประการมาใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่ผู้สร้างต้องการจะบอกเล่าเรื่องราวของสิ่งใดให้ผู้ชมได้รับรู้ การนำเอาเนื้อหาเรื่องราวในการแสดงออกทางศิลปะมานำเสนอสามารถกำหนดกลุ่มเนื้อหาเรื่องราวได้ดังนี้ 1) เนื้อหาที่เกี่ยวกับความเชื่อ ความศรัทธา และศาสนา นำเสนอด้วยการใช้สัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ทั้งความเชื่อถือ ความศรัทธา เช่นการใช้รูปเคารพต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการถ่ายทอด วัตถุสิ่งของตลอดจนสิ่งก่อสร้าง เช่นวัด โบสถ์ วิหาร ศาลาหรือสถานปฏิบัติธรรม เป็นต้น ตลอดจนสถานที่อันเกี่ยวเนื่องกับศาสนามาเป็นสัญลักษณ์ของการสื่อสารความหมาย โดยให้ความสำคัญว่าสิ่งเหล่านี้มีคุณค่าทางด้านจิตใจของมนุษย์มาอย่างยาวนาน และควรให้ความเคารพเป็นสิ่งที่มนุษย์ปฏิบัติสืบทอดกันมายาวนาน และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ก็เพื่อจะช่วยให้

มนุษย์เข้าถึงความสุข ความสงบของจิตใจ เสริมสร้างสมาธิ และเป็นเครื่องเตือนสติในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ 2) เนื้อหาเพื่อสังคม คือการนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวที่กำลังเกิดขึ้นจริงในสังคมโดยมีสาระสำคัญที่ต้องการให้ผู้ชมได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยกันป้องกันแก้ไข หรือชี้ให้เห็นโทษและประโยชน์จากสิ่งนั้นรวมถึงการสะท้อนมุมมองทางความคิด ความรู้สึก และการกระทำของมนุษย์ที่กำลังสร้างปัญหาขึ้น ด้วยการใช้ศิลปะมาเป็นสื่อในการแสดงออก 3) เนื้อหาที่เกี่ยวกับบุคคล การใช้รูปแบบหรือสัญลักษณ์ของบุคคลมานำเสนอในมุมมองต่าง ๆ เป็นการแสดงออกที่ตรงไปตรงมา และรับรู้ได้ง่าย รูปบุคคลสำคัญในลักษณะใช้เป็นภาพจำ เช่นรูปพระมหากษัตริย์ในแต่ละรัชกาล รูปสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกำลังทำยุทธหัตถี หรือรูปบุคคลสำคัญที่สร้างประโยชน์ต่อประเทศชาติบ้านเมือง เป็นต้น ภาพของบุคคลสำคัญนี้มีเนื้อหาสาระที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรักความสามัคคีขึ้นได้ สร้างความรักในชาติศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เกิดขึ้นในจิตใจ และใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตที่ดี 4) เนื้อหาเรื่องราวความรัก ความเอื้ออาทร เป็นการนำเสนอภาพที่สามารถใช้รูปทรงของสิ่งมีชีวิต เช่นมนุษย์ และสัตว์มาแสดงออกในงานศิลปะ ดังเช่นภาพความรักของแม่ที่มีต่อลูก เช่นภาพแม่ที่กำลังป้อนอาหารให้ลูกนกในรังดูแล้วอบอุ่น สบายใจ ภาพแม่สุนัขนอนให้ลูกดูนม ภาพของแม่ที่กำลังกอดลูกในอ้อมแขนของแม่เป็นภาพที่เห็นแล้วเกิดความอบอุ่น สร้างรอยยิ้ม และความปลื้มปิติใจ 5) เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกต่าง ๆ แสดงออกด้วยการใช้ส่วนประกอบทางการเห็น เช่นการนำจุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และที่ว่างนำมาสร้างสรรค์โดยไม่แสดงความจริงของสิ่งที่รับรู้ได้ในธรรมชาติ แต่ให้ผลงานนั้นแสดงความหมาย และสะท้อนอารมณ์ด้วยตัวเองให้เป็นไปตามความรู้สึกและประสบการณ์ของผู้ชมเป็นสำคัญ

การแสดงออกทางเนื้อหาสามารถนำเสนอได้ทั้งด้านบวก และแบบด้านลบ แต่ทั้งนี้การแสดงออกทางเนื้อหาในเชิงบวกจะทำให้ผู้ชมเกิดแรงบันดาลใจ และกระตุ้นอารมณ์ในด้านดีของผู้ชมออกมา เกิดรอยยิ้ม สร้างกำลังใจ และความซาบซึ้ง ความปลื้มใจ และเป็นแรงผลักดันให้ทำความดีเพิ่มขึ้น (ภาพที่5 และภาพที่6) เพราะภาพเชิงบวกจะช่วยส่งเสริมความคิด และจินตนาการให้เกิดขึ้น ภาพที่มีเนื้อหาในเชิงบวกจะเหมาะกับผู้ชมทุกช่วงวัย เพราะมีเนื้อหาที่มีความเป็นกลางเมื่อดูภาพแล้วทำให้ไม่เกิดความรู้สึกขัดแย้งในด้านจิตใจ และสามารถช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิดและเกิดการกระทำไปในทางที่ดีงาม เช่น ภาพตอนทำบุญตักบาตร ภาพแม่กำลังอุ้มลูกน้อยป้อนนม เมื่อมองดูแล้วเกิดรอยยิ้ม มีความน่ารักอบอุ่น เป็นต้น ในขณะที่การแสดงเนื้อหาภาพในเชิงลบจะช่วยสะท้อนเนื้อหาเรื่องราวที่เสียดสีสังคมทำให้คนดูได้ตระหนักและก่อให้เกิดความคิดและการหาหนทางเพื่อแก้ปัญหา

การนำเสนอเนื้อหาควร สร้างให้เกิดการกระตุ้นวิคิด และสามารถผสมผสานรูปแบบกับเนื้อหาทางศิลปะเข้าด้วยกันอย่างแนบเนียนให้มีคั้งเชิง ก่อให้เกิดสุนทรียภาพที่สะท้อนถึงความงาม ความดี ความจริง ทั้งนี้การนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวควรชัดเจนไม่สร้างความสับสน ให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย ความรักเมตตา ความรักชาติศาสนาพระมหากษัตริย์ ความกตัญญู เพื่อให้เกิดการจดจำ นำไปคิดต่อไป

ภาพที่ 5 ชื่อภาพ: แบ่งปัน
สื่อ: เทคนิคผสม ขนาด: 70x90
เซนติเมตร

ภาพที่ 6 ชื่อภาพ: ใส่บาตร สื่อ: เทคนิคผสม ขนาด:
70x90 เซนติเมตร

ภาพที่ 5-6 การแสดงออกในภาพที่มีเนื้อหาด้านบวก

ที่มา: พิเชษฐ สุนทรโชติ. 2559

การแสดงออกในภาพที่มีเนื้อหาเชิงลบอาจสร้างความไม่เข้าใจหรือเกิดการเลียนแบบได้ด้วยความไม่เข้าใจในความหมายของภาพที่มากพออาจเกิดขึ้นในกรณีที่เยาวชนนั้นยังเล็กเกินไปขาดประสบการณ์ชีวิตเป็นกลวิธีที่สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้ชมผลงานได้มองสะท้อนกลับในเชิงตรงข้ามเกิดการมอ้ยอนกลับมายังตนเองว่ามีพฤติกรรมเช่นนั้นหรือไม่ทำให้เกิดการคิดแล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงตนเองหรือสังคมได้รวมถึงการมองด้วยเหตุและผล เช่นว่าการไปกระทำไม่ดีเช่นนั้นผลที่กลับมาย่อมจะมากทำลายตนเอง และเกิดการสำนึกในสิ่งที่ทำตามมา (ภาพที่ 7 และภาพที่ 8) หากเราจะกล่าวถึงคุณค่าทางสุนทรียภาพของศิลปะที่มีเนื้อหาในเชิงบวกและเชิงลบว่าแบบใดมีคุณค่ามากกว่ากันคงตอบได้ว่ามีคุณค่า และความสำคัญเท่า ๆ กันต่อการพัฒนากระบวนการคิด ความเข้าใจ ความงาม ความดี และความจริง โดยผ่านงานศิลปะที่สร้างสรรค์ ทั้งนี้ภาพในเชิงบวกทำให้เกิดการกระตุ้นเร้าและส่งเสริมให้

ทำความดี ในขณะที่ภาพเชิงลบผู้ชมเกิดความตระหนักรู้ในผลร้ายที่จะเกิดขึ้นจากการประพฤตชั่ว การจะนำเสนอผลงานในเนื้อหาแบบใดนั้นจึงขึ้นอยู่กับความต้องการ เจตนา และกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการสื่อสารเป็นสำคัญ

ภาพที่ 7 ชื่อภาพ: โครงการใหญ่ของเหล่า
ยอดมนุษย์ สื่อ: เทคนิคผสม ขนาด:
70x90 เซนติเมตร

ภาพที่ 8 ชื่อภาพ: ยินดีด้วยครับนาย
สื่อ: เทคนิคผสม ขนาด: 70x90
เซนติเมตร

ภาพที่ 7-8 การแสดงออกในภาพที่มีเนื้อหาเชิงลบ

ที่มา: พิเชษฐ สุนทรโชติ. 2562

เทคนิคกลวิธีของศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้นควรเป็นแบบใด

กรอบการสร้างสรรค์สามารถใช้สื่อชนิดต่าง ๆ นำมาผสมผสานได้ตามต้องการไม่จำกัดในการแสดงออก เพราะสื่อเป็นเพียงเครื่องมือให้ศิลปินใช้ในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นผลงานศิลปะตามจุดมุ่งหมายเท่านั้น บางครั้งสื่อที่ดูเรียบง่าย เช่น ดินสอดำ หรือแท่งถ่าน เมื่อนำมาใช้สร้างสรรค์ถ่ายทอดรูปทรงทางศิลปะผู้ชมที่อยู่ในช่วงกลุ่มวัยต่าง ๆ เช่น เด็กอนุบาล หรือเด็กชั้นประถมสามารถดูแล้วเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายตอบสนองต่อการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายได้เร็ว และอาจจะดีกว่าการใช้สื่อที่เป็นประเภทเป๊ยกก็ได้ (ภาพที่ 9 และภาพที่ 10) และการเข้าถึงข้อมูลที่รวดเร็วจึงมีการใช้สื่อประเภทภาพเคลื่อนไหว สื่อวิดีโอ สื่อประเภทละคร สื่อวีดิทัศน์ในรูปแบบของการ์ตูนมานำเสนออย่างกว้างขวางตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย และชัดเจนมากขึ้น การใช้สื่อจะทำให้เด็ก และเยาวชนมี

ทางเลือกมากขึ้นในการเข้าถึงสื่อ อีกทั้งสื่อทางเทคโนโลยียังดึงดูดผู้ชมให้เกิดความสนใจเข้ามาค้นหาข้อมูลความรู้ ทั้งนี้ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะในเนื้อหาเชิงคุณธรรมจริยธรรมหากประยุกต์งานศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นให้สอดคล้องกับการใช้สื่อจะช่วยสร้างความน่าสนใจให้กับการนำเสนอผลงานมากขึ้นเพราะปัจจุบันสื่อทางเทคโนโลยีสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ในทุกระดับ

ภาพที่ 9 ชื่อภาพ: อีตอัด สื่อ: เกรยองและสีชอล์ก

ขนาด: 27x37 เซนติเมตร

ภาพที่ 10 ชื่อภาพ: รอคอยผู้ใจบุญ 1

สื่อ: เกรยองและสีชอล์ก

ขนาด: 27x37 เซนติเมตร

ภาพที่ 9-10 แสดงการถ่ายทอดรูปแบบทางศิลปะด้วยสื่อประเภทแห้งด้วยเกรยองและสีชอล์ก

ที่มา: พิเชษฐ สุนทรโชติ. 2559

องค์ประกอบศิลป์ของศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นควรเป็นแบบใด

องค์ประกอบศิลป์เป็นส่วนสำคัญภายในภาพหรือผลงานศิลปะเป็นการวางองค์ประกอบของส่วนต่าง ๆ อันได้แก่ จุด เส้น สี แสงเงา รูปร่าง รูปทรง พื้นผิว และที่ว่างการจัดภาพที่ดูเหมาะสมไม่เพียงแต่จะทำให้ภาพเกิดความงามเท่านั้นแต่ยังสามารถเสริมสร้างอารมณ์ความรู้สึกในภาพได้ด้วย (พิเชษฐ สุนทรโชติ. 2560: 135) สนับสนุนการตอบสนองทางอารมณ์ความรู้สึกต่อผู้ชมผลงานโดยต้องคำนึงถึงการจัดวางของส่วนประกอบต่าง ๆ ที่นำมาใช้ออกแบบ เช่นการวางจังหวะของภาพ สัดส่วนของภาพ การเน้นจุดเด่น จุดรองในภาพ การสร้างความขัดแย้ง และความกลมกลืนทั้งหมดนี้ผู้สร้างสรรค์งานจะต้องมีความเข้าใจในหลักการทฤษฎีทางศิลปะนำมาจัดวางให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันให้เกิดคุณค่าทางความงามที่เรียกว่าการจัดองค์ประกอบศิลป์ หากการจัดองค์ประกอบศิลป์

ภายในภาพไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาเรื่องราว ศิลปะชิ้นนั้นก็ด้อยพลังในการสื่อสารไม่สามารถสร้างความสนสะเทือนให้ผู้ชมรับรู้ถึงอารมณ์ในผลงานศิลปะได้ ทำให้ภาพขาดความงาม และเอกภาพลงไป ดังนั้นผู้สร้างงานศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจำเป็นต้องศึกษา และทำความเข้าใจในเรื่องขององค์ประกอบศิลป์ควบคู่กับการพัฒนาผลงาน เพื่อผลลัพธ์ในการตอบสนองทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้ชม ในแง่ของรูปทรง และเนื้อหาเรื่องราว สามารถนำไปสู่เรื่องการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมได้ รูปทรงที่มีความชัดเจน จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ง่ายกว่าโดยเฉพาะกับเด็กหรือเยาวชน การใช้รูปทรงเพื่อสะท้อนเนื้อหาเรื่องราวของศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมควรถ่ายทอดการรับรู้เข้าใจของเด็กในวัยนี้ มีความเข้าใจได้ง่าย ชัดเจน ไม่ซับซ้อน ทั้งนี้การจัดองค์ประกอบศิลป์ในศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในช่วงของกลุ่มผู้ชมวัยนี้ หากมีการใช้รูปทรงที่มีความซับซ้อนมาก ผู้ชมจะต้องอาศัยการตีความในภาพตามการรับรู้และประสบการณ์ของตนเป็นพื้นฐาน ความสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ภายในภาพเป็นสิ่งที่ส่งเสริมและสร้างความชัดเจนให้กับเนื้อหาเรื่องราวตามลำดับ จากภาพเหมือนจริงพัฒนามาเป็นภาพกึ่งเหมือนจริง หรือภาพแนวตัดทอน ดังนั้นการพัฒนาในเชิงองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภาพให้มีความแตกต่างกันจึงเป็นเรื่องดีเพื่อให้ผู้ชมมีทางเลือกในการชมผลงาน (ภาพที่11-12) สร้างความหลากหลายของมุมมองกระตุ้นความคิด เกิดการตีความ และการพรรณนาในเชิงของความหมายในหลายมิติ ที่เชื่อมโยงกับรูปทรง และเนื้อหาที่สอดประสานไปด้วยกันอย่างแนบเนียน ผ่านประสบการณ์การรับรู้ที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์เป็นหลัก

ภาพที่ 11 ชื่อภาพ: แม่ลูก

สื่อ: เกรยองและสีชอล์ก

ขนาด: 70x90 เซนติเมตร

ภาพที่ 12 ชื่อภาพ: รอคอยผู้ใจบุญ1

สื่อ: เกรยองและสีชอล์ก

ขนาด: 70x90 เซนติเมตร

ภาพที่ 11-12 รูปแบบการพัฒนาภาพเหมือนจริงมาสู่ภาพกึ่งเหมือนจริง

ที่มา: พิเชษฐ สุนทรโชติ. 2559

สรุป และข้อเสนอแนะ

รูปแบบ เนื้อหาเรื่องราว องค์ประกอบศิลป์ และเทคนิควิธีของศิลปะเพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมสำหรับเยาวชน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ควรมีการใช้รูปแบบที่นำมาถ่ายทอดได้ ทั้ง 3 ลักษณะ คือ แบบเหมือนจริง แบบกึ่งเหมือนจริง และแบบนามธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิด ความหลากหลายในรูปแบบของศิลปะที่ตอบสนองต่อประสบการณ์การรับรู้ของผู้ชมได้กว้างขวาง ทั้งนี้รูปแบบไม่ควรซับซ้อนตีความยาก ควรสอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องราวที่แสดงตรงตามจุดมุ่งหมาย และสอดคล้องต่อกลุ่มเป้าหมายในแต่ละช่วงวัย ทั้งนี้ควรเน้นรูปแบบให้เกิดการกระตุ้นในเชิงความคิด และตระหนักถึงในด้านดีงามเป็นสำคัญ ด้านเนื้อหาเรื่องราวสามารถนำเสนอได้ทั้งด้านบวก และด้านลบ ทั้งนี้ควรสะท้อนให้เห็นผลของความคิด และความชั่วจากการนำเสนอให้ผู้ชมเกิดความคิด และตระหนักในผลของการกระทำที่ผิดคิดประสบการณ์ในมุมมองที่กว้างขวางต่อกลุ่มผู้ชม และเนื้อหา เรื่องราวต้องไม่หมิ่นเหม่ล่อแหลม หรือมีความสุมเสี่ยงที่จะสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นทางสังคมตามมา ด้าน องค์ประกอบศิลป์ควรคำนึงถึงความเป็นเอกภาพ มีความสัมพันธ์กันทั้งรูปแบบ เนื้อหาเรื่องราว และ เทคนิควิธี มีความพอดีเหมาะสมไม่แยกออกจากกัน การเน้นจุดเด่นจุดรองในภาพการสร้างภาพ

ขัดแย้ง และความประสานกลมกลืนในส่วนประกอบทางศิลปะให้เกิดความงามควบคู่กันไป ทั้งนี้การจัดองค์ประกอบศิลปะจะช่วยส่งเสริมให้ผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นมาเกิดความสั่นสะเทือนทางอารมณ์ความรู้สึกต่อผู้ชมตามมา ด้านเทคนิคกลวิธีต้องมีความหลากหลายผสมผสานกลวิธีต่าง ๆ เข้าด้วยกันไม่ควรเน้นเฉพาะวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งมีการนำเสนอด้วยเทคนิคที่ไม่จำกัด เพื่อให้เกิดการสนับสนุนต่อเนื้อหาเรื่องราวที่น่าเสนอสร้างความน่าสนใจในการถ่ายทอด เพราะเทคนิคกลวิธีเป็นเสมือนเครื่องมือนำพาให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงผลงานได้ตามรสนิยม และประสบการณ์ของตน ทั้งนี้การนำเสนอด้วยเทคนิคกลวิธีใดก็ตามต้องเป็นไปในด้านส่งเสริมความดีงามต่อผู้ชมเป็นสำคัญ

Reference

- โกศล พินกุล. (2543). *เทคนิคการระบายสีน้ำมัน และศิลปะวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- โกสุม สายใจ และคณะ. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบลักษณะศิลปกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของไทยในศตวรรษหน้า*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พิเชษฐ สุนทรโชติ. (2560). *ตำราการวาดเส้น*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- พิเชษฐ สุนทรโชติ. (2559). *รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- พิเชษฐ สุนทรโชติ. (2562). *รายงานการวิจัยเรื่องความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนา และการสร้างสรรค์จิตรกรรม เรื่องการต่อต้านคอร์รัปชันที่ส่งเสริมความรู้ และตระหนักรู้เชิงบวกสำหรับนักเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- สุชาติ สุทธิ. (2543). *สุนทรียภาพของชีวิต*. กรุงเทพมหานคร: เสมาธรรม.
- อารี สุทธิพันธุ์ (2560). *การระบายสีน้ำ และแบบฝึกปฏิบัติวิธีการระบายสีน้ำ*. กรุงเทพมหานคร: สันติศิริการ พิมพ์.